

ТЕЗИ

Предмет як істотна умова договору міни (бартеру)

Однією з істотних умов будь-якого цивільно-правового або господарського договору є умова про предмет.

Ця умова має важливе як теоретичне, так і практичне значення. У свій час ще Г. Шершеневич звертав увагу на те, що предмет договору – це той юридичний наслідок, на який спрямована узгоджена воля двох або більше сторін [18].

На сьогодні це питання є недостатньо дослідженим у літературі. Більшість авторів залишають його поза увагою.

Офіційне визначення даної юридичної категорії у законодавстві також відсутнє, що має своїм наслідком неоднозначність розуміння предмету договору як в науці, так і на практиці.

Зокрема, Ф. Гавзе під предметом будь-якого цивільно-правового договору розумів дії, які повинен вчинити боржник, і об'єкт, на який ці дії спрямовані [7]. На думку В. Вітрянського, дії (бездіяльність) є предметом будь-якого цивільно-правового договору, а окремі договори мають кілька об'єктів [6]. О. Йоффе виділяв у договорі юридичний об'єкт – дії, і матеріальний об'єкт – речі або інше благо, на яке спрямована поведінка [15]. Подібну позицію підтримує також Н. Кузнєцова [11].

Предметом договорів купівлі-продажу В. Грибанов називає майно [8], а Ж. Білоус – найменування асортименту та номенклатуру товару [4]. На думку Г. Калашнікової, предмет публічного договору є зобов'язання комерційної організації щодо продажу товарів, виконання робіт, надання послуг [13].

Зазначена вище невизначеність поняття “предмет договору” позначилася і на формулюванні конкретних статей ЦК. Так, їх аналіз дає змогу зробити висновок, що для окремих видів договорів законодавець передбачив окрему статтю в ЦК з назвою “предмет”, в якій міститься визначення останнього. Наприклад, предметом договору купівлі-продажу може бути товар, який є у продавця на момент укладення договору або буде створений (придбаний, набутий) продавцем у майбутньому (ч.1 ст. 656 ЦК); предметом договору найму може бути річ, яка визначена індивідуальними ознаками і яка зберігає свій первісний вигляд при неодноразовому використанні (неспоживна річ) (ч. 1 ст. 760 ЦК).

Водночас, для переважної більшості договорів немає спеціальної статті під назвою предмет. Законодавець обрав іншу форму, а саме, визначив

права та обов'язки сторін такого договору з приводу певного майна (дії).

На думку А. Євстігнєєва, “однозначно розставити всі крапки над “і” у вказаній ситуації можна лише, доповнивши ст. 638 ЦК положенням, яке б чітко роз'яснювало зміст вжитого в цій статті словосполучення “предмет договору”. Враховуючи чинний стан законодавства та небажаність надання одному й тому ж терміну різних значень, – зазначає автор, – під предметом договору в розумінні ст. 638 ЦК бажано мати на увазі все ж конкретне майно, права і/або обов'язки щодо якого передаються за договором” [9].

У зв'язку з таким неоднозначним підходом в літературі пропонується також “замінити термін “предмет” у тих статтях, що регулюють забезпечувальні засоби (ст.ст. 551, 576 ЦК) або окремі цивільно-правові договори (ст.ст. 656, 760,807 ЦК), терміном “об'єкт” у відповідних відмінках.

Заслужує на увагу з цього приводу думка А. Обиденнова, який зазначає, що цивільно-правовий договір виникає з приводу передачі речі, виконання робіт чи надання послуг. Відповідно, об'єктами даних договорів будуть речі, роботи і послуги. Що стосується договорів про передачу речі, то в них воля сторін спрямована на цю річ, а, значить, вона і буде предметом. Таким чином, у даному виді договору об'єкт і предмет збігаються. Що стосується договорів про виконання робіт, то в них воля сторін спрямована на отримання певного матеріального результату, який і є їх предметом. Водночас, цей матеріальний результат не буде об'єктом договору, оскільки він є об'єктом тільки безпосередньо підрядних правовідносин, які разом з іншими правовідносинами (щодо відповідальності сторін, арбітражної оговорки тощо) знаходиться в рамках договору. У договорах про надання послуг певні дії чи діяльність, які є їх об'єктом, предметом таких договорів не будуть, хоч при цьому можуть бути їх істотною умовою.

На підставі вищевикладеного автор робить висновок, що предмет договору як явище навколишнього світу, що існує об'єктивно, виступає суттєвою умовою цивільно-правових договорів. Об'єкт договору як об'єкт цивільних прав, з приводу яких укладено договір, виступає суттєвою умовою лише у випадках, коли збігається з предметом, або його обов'язковість

Предмет як істотна умова договору міни (бартеру)

у договорі передбачено чинним законодавством [14].

Аналогічна ситуація відбувається і з договором міни. Одні вчені предметом договору міни розглядають “дії кожної із сторін з передачі у власність іншої сторони товару, що обмінюється” [16], інші – певне майно [12].

Компромісним варіантом у даному випадку є підхід до розуміння предмету, який було запропоновано В. Вітрянським. Зокрема, він зазначає, що “предмет договору міни складається з двох об’єктів: об’єктом першого роду є дії зобов’язаних осіб щодо передачі одна одній товарів, які обмінюються; об’єктом другого роду – безпосередньо товари, що обмінюються” [5].

Визначення предмету договору міни саме таких чином дасть змогу відмежовувати його від інших видів договорів, що мають на меті також передачу товару. Наприклад, договір міни земельної ділянки і договір оренди земельної ділянки. Об’єктом другого роду як у першому, так і в другому випадку буде земельна ділянка. Разом з тим, відповідно до договору міни земельна ділянка передається у власність, а за договором оренди – у строкове платне володіння і користування.

Але слід звернути увагу, що відсутність в тексті договору міни умов, які їх визначають дії зобов’язаних осіб (об’єкт першого роду, за В. Вітрянським), не тягне за собою визнання договору міни неукладеним, оскільки в цьому випадку будуть застосовуватися положення, що регулюють договір купівлі-продажу, поставки, контракції тощо.

Що стосується об’єкта другого роду, який входить до предмету договору міни, його визначення в договорі є обов’язковим. З огляду на це, зупинимось саме на цій частині предмету договору міни, яку далі за текстом для зручності будемо іменувати “предмет”.

Визначаючи предмет договору міни, законодавець проявив певну непослідовність у застосуванні термінів: в одному випадку він говорить про товар, а в іншому – про майно. Так, у ч.1 ст. 293 ГК йдеться про товар (“... кожна із сторін зобов’язується передати ... певний товар...”), а у ч. 4 цієї ж статті – вже про майно (“не може бути об’єктом міни (бартеру) майно...”); у ч. 1 ст. 715 ЦК також йдеться про товар, а в ч.4 – вже про майно.

ЦК не дає визначення поняття “товар”. Визначення вказаного поняття в законах України також є неоднозначним. Так, відповідно до п.1.6. Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 22.05.1997 р. [1] товари – це

матеріальні та нематеріальні активи, а також цінні папери та деривативи, що використовуються у будь-яких операціях, крім операцій з їх випуску (емісії) та погашення. Згідно зі ст. 1 Закону України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.1991 р., [2] товар – це будь-яка продукція, послуги, роботи, права інтелектуальної власності та інші немайнові права, призначені для продажу (оплатної передачі). Відповідно до ст. 1 Закону України “Про захист економічної конкуренції” від 11.01.2001 р. [3] товар – це будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов’язання та права (зокрема цінні папери). Як зазначає В. Никифорак, що таке “узагальнююче поняття товару є досить суперечливим щодо положень ЦК, оскільки речі, в тому числі і гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні і нематеріальні блага виступають як окремі об’єкти цивільних прав (ст. 177 ЦК)” [17]. На думку зазначеного автора, найближчим за значенням поняттю “товар” є поняття “майно”, під яким відповідно до ст. 190 ЦК розуміють окрему річ, сукупність речей, а також майнові права та обов’язки.

Як відзначає В. Єрмоленко, виходячи з економічного змісту товару, характерним для останнього є зовнішнє його спрямування для продажу або міни, тоді як при відчуженні майна можна застосовувати й інші цивільно-правові угоди. Крім того, майно може задовольняти потреби власника за рахунок його наявності і безпосереднього використання, а товар – ні, бо тоді нівелюється його економічний зміст. Відчуження майна є лише одним із різновидів здійснення власником своїх повноважень, тоді як товар розрахований тільки на відчуження шляхом продажу або обміну. Тобто, майно не завжди виступає товаром, проте товар завжди має ознаки майна [10].

Не заперечуючи наведені вище позиції, вважаємо за потрібне висловити власну. Відповідно до ст. 190 ЦК, майном вважається окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов’язки. Якщо звернутися до визначень товару, які містяться у Законі України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.1991 р. і Законі України “Про захист економічної конкуренції” від 11.01.2001 р., можна побачити, що законодавець не ототожнює майно і роботи (послуги).

Відповідно до ст. 177 ЦК, об’єктами цивільних прав є речі, у тому числі гроші та цінні папери,

Предмет як істотна умова договору міни (бартеру)

інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні і нематеріальні блага.

Таким чином, можна зробити висновок, що поняття “роботи (послуги)” не охоплюються поняттям “майно”. Поняття “товар” є ширшим, ніж поняття “майно”.

У зв'язку з цим, можна зробити висновок, що законодавець, застосовуючи у п. 5 ст. 715 ЦК термін “майно”, а не термін “товар” (“договором може бути встановлений обмін майна на роботи (послуги)), мав на меті підкреслити, що роботи (послуги) не можуть обмінюватися на роботи (послуги).

Разом з тим, це не означає, що такий договір не можна укласти в принципі. Йдеться про те, що зазначений договір буде відноситися не до договорів міни, а до категорії договорів, які не передбачені актами цивільного законодавства (ч. 1 ст. 6 ЦК).

1. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 22.05.1997 р. // Урядовий кур'єр. – 1997. – № 105 – 106.

2. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.1991 р. // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 29. – Ст. 377.

3. Закон України “Про захист економічної конкуренції” від 11.01.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – Ст. 64.

4. Білоус Ж.А. Дійсність господарських договорів: Автореф... к.ю.н.: 12.00.04./Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2005. – С. 14. (20 с.)

5. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Книга вторая: Договоры о передаче имущества. – М.: Статут, 2006. – С. 257. (780 с.)

6. Витрянский В.В. Существенные условия договора в отечественной цивилистике и правоприменительной практике // Вестник ВАС РФ. – 2002. – № 6. – С. 78 – 79.

7. Гавзе Ф.И. Обязательственное право (общие положения). Минск, 1968. – С. 26.

8. Грибанов В.П. Договор купли-продажи по советскому гражданскому праву: Учеб. пособие. – М.: Изд-во Моск. гос. ун-та

им.М.В.Ломоносова, 1956. – С. 20. (66 с.)

9. Євстигнєєв А. Істотні умови договору за цивільним та господарським кодексами: порівняльний аспект // Юридичний журнал. – 2006. – №1. – С. 24.

10. Єрмоленко В. Земельні ресурси в майновому обороті // Право України. – 2004. – №6. – С. 44. (С. 43 – 46).

11. Зобов'язальне право: Теорія і практика / За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – С. 11.

12. Зобов'язальне право: теорія і практика. Навч. посібн. для студентів юрид. вузів і фак. ун-тів / О.В. Дзера, Н.С. Кузнєцова, В.В. Луць та інші; За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – С. 143 – 144. (912 с.)

13. Калашникова Г.А. Публичный договор: Автореф. ... к.ю.н.: 12.00.03/ Кубанский гос. аграрный ун-т. – Краснодар, 2002. – С. 12. (25 с.)

14. Обыденнов А.Г. Предмет и объект как существенные условия гражданско-правового договора // Журнал российского права. – 2003. – № 8. – С. 12.

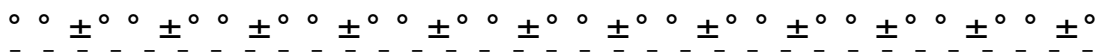
15. Советское гражданское право / Под ред. О.С. Иоффе, Ю.К. Толстого, Б.Б. Черепахина. Т.1. Л.: Изд-во ЛГУ, 1971. – С. 168 – 172.

16. Цивільне право України. Академічний курс: Підручник: У двох томах/ За заг. ред. Я.М. Шевченко. – Т.2. Особлива частина. – К.: Концерн “Видавничий Дім “Ін Юре”. – 2003. – С. 37. (408 с.)

17. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар: У 2 ч. / За заг. ред. Я.М. Шевченко. – К.: Концерн “Видавничий Дім “Ін Юре”, 2004. – Ч. 2. – С. 197. (692 с.)

18. Цит. по книзі:/ Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право: Общие положения. – М.: Издательство “Статут”, 1998. – С. 117.

Владлен Лисенко, аспірант
кафедри цивільного права та процесу
Львівського національного університету
імені Івана Франка

Музично-педагогічний факультет

Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

Інститут мистецтв Національного педагогічного університету
імені Михайла Драгоманова

за сприянням Міністерства освіти і науки України та
Державного методичного центру навчальних закладів культури і мистецтв України

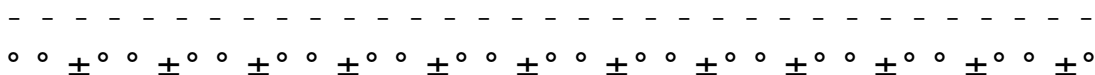
**ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ:
“Музична освіта України: проблеми теорії, методики, практики”,
8 травня 2008 року**

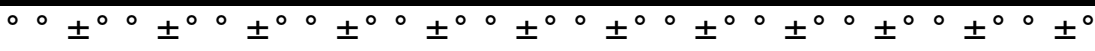
Місце проведення: Дрогобицький державний педагогічний університет, актовий зал
головного корпусу, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич.

Організація роботи конференції 8 травня 2008 року:

- 10⁰⁰ – 10³⁰ – Відкриття конференції.
Презентація нових видань.
- 11⁰⁰ – 15⁰⁰ – Виступи, обговорення, дискусії.
- 15⁰⁰ – 16⁰⁰ – Перерва.
- 16⁰⁰ – Закриття конференції.
Концерт.

Упорядники-редактори матеріалів конференції – *доцент Богдан Пиц,*
кандидат педагогічних наук, доцент Андрій Душний.

МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

АДРЕСА ТА КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ:
82100 м. Дрогобич, вул. І. Франка, 11
Тел. (03244) 2-15-24, 2-16-14

НАПРЯМ ПІДГОТОВКИ:

- Музичне мистецтво

СПЕЦІАЛЬНОСТІ:

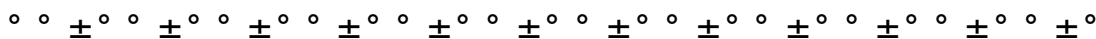
- Музика. Спеціалізація: художня культура

ЛІЦЕНЗОВАНІ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНІ РІВНІ:

- Бакалавр
- Спеціаліст
- Магістр

Матеріал використано з фотоальбому
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ У НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ “МОЛОДЬ І РИНОК”

1. Приймаються одноосібні статті (співавтори). Текст обсягом 6 – 10 друкованих сторінок із двома-трьома ілюстраціями (рисунок, фотографія). У статтях повинно бути чітко і стисло, без зайвих математичних формул, викладено те нове та оригінальне, що досягнуто авторами в їх практичній діяльності. Потрібно уникати повторів, зайвих подробиць та загальновідомих положень, на які можна посилатися, вказуючи відповідний номер у списку літератури, що додається.

2. Рукопис статті надсилається у одному примірнику (обов'язково перший), надрукованих через півтора інтервали на одній сторінці стандартного паперу, з пронумерованими сторінками.

ДО РУКОПІСУ ДОДАЮТЬСЯ:

- анотація статті на окремій сторінці у одному примірнику українською мовою (у випадку подання статті російською, польською чи іншими мовами, додається анотація на мові оригіналу статті та українською мовою);
- рисунки, фотографії з підписаними підписами;
- список літератури, оформлений у відповідності з діючим ДСТ-ом (за абеткою; у тексті в дужках позначається позиція та сторінка [3, 47]);
- відомості про автора (авторська карточка: прізвище, ім'я та по-батькові, посада, місце праці, вчений ступінь, наукове звання, адреса (службова, домашня), телефони).

3. До статей додається рекомендація кафедри (відділу) установи, де автор працює, і рецензія доктора чи кандидата наук; для статей докторів та кандидатів наук рецензій не потрібно.

4. Таблиці повинні мати назви та порядковий номер. Одночасне використання таблиць та графіків для пояснення одних і тих же положень не рекомендується.

5. Статті підписуються всіма авторами із зазначенням домашньої адреси, номерів домашнього та службового телефонів автора, який буде листуватися з редакцією з приводу цієї статті.

Редколегія відхиляє статті з порушенням цих вимог:

Відповідно до вимог ВАК України (Постанова №7-06. 1 від 15 січня 2003 р.) необхідно дотримуватися таких елементів написання статей: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями, аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття; формування цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Сфера розповсюдження та категорія читачів:

- загальнодержавна, зарубіжна;
- викладачі університетів, ВНЗ всіх рівнів акредитації, студенти, аспіранти, науковці, спеціалісти, які підвищують свої професійні компетенції в галузі освіти та педагогічних наук.

Програмні цілі (основні принципи) або тематична спрямованість:

Ознайомлення із питаннями наукових досліджень педагогіки, ринкової економіки, інфраструктури ринку, історії, філософії, психології, формування професійних компетенцій у студентів ВНЗ, організації навчального процесу, використання інформаційних технологій у навчанні, виховання учнівської молоді та студентства у високих християнських цінностях і моральних та культурних засадах, української та романо-германської філології, тощо.

Головний редактор Мирон Вачевський
Комп'ютерний набір та верстка Іван Василиків
Технічний редактор Михайло Примаченко
Коректор Олена Невмержицька
Художнє оформлення Христина Стасик